

Kapitola 1

„Áno, samozrejme, ak bude zajtra pekne,“ povedala pani Ramsayová. „No budeš musieť vstávať so škovránkom,“ dodala.

Synovi spôsobila nesmiernu radosť, akoby už bolo isté, že sa výlet uskutoční, a div, na ktorý sa zdanlivo tešil už celé roky, je konečne na dosah, delí ho od neho len temnota noci a deň plavby. Keďže už ako šesťročný patril k početnej skupine ľudí neschopných oddeliť jeden pocit od druhého, ktorí musia dovoliť vyhliadkam do budúcnosti s ich slasťami a strasťami, aby zahmlili prítomnosť, a aj v najranejšom detstve im každé zvrtnutie kola pocitov dokáže vykryštalizovať a znehybniť okamih, kam dopadne jeho tieň či lúč, James Ramsay, ktorý sedel na dlážke a vystrihoval ilustrácie z katalógu obchodných domov armády a námorníctva, pri matkiných slovách obdaril obrázok chladničky nebeskou blaženosťou. Obrúbil ho radosťou. Fúrik, kosačka, šelest bledých listov topoľov pred dažďom, krákanie havranov, klepot metiel, šuchot šiat – všetko v jeho mysli získalo jedinečnú farbu a náplň, už si vytvoril súkromný kód, vlastný tajný jazyk, navonok však pôsobil stroho a nekompromisne, s vysokým cieľkom a prenikavými modrými očami, dokonale úprimnými a nevinnými, trošku sa mračil pri pohľade na ľudskú slabosť, až si ho matka, ktorá sledovala, ako úhľadne vystrihuje chladničku, predstavila v červenom talári s hermelínom na sudcovskej lavici či pri riadení akéhosi závažného a významného počinu počas spoločenskej krízy.

„Pekne však nebude,“ ozval sa jeho otec, keď zastal pri okne obývacej izby.

Keby mal poruke sekeru, kutáč či akúkoľvek inú zbraň, ktorú by otcovi vrazil do hrude a na mieste ho zabil, James by sa jej zmocnil. Takéto extrémne poryvy emócií pán Ramsay vyvolával v srdci svojich detí len svojou prítomnosťou, keď stál, ako napríklad teraz, tenký ako nôž, úzky sťa jeho čepel', a sarkasticky sa škeril nielen preto, aby pokazil ilúzie synovi a zosmiešnil manželku, ktorá bola v každom ohľade desaťtisíc ráz lepšia než on (podľa Jamesa), ale aj s akousi tajnou hrdosťou na vlastný presný úsudok. Povedal pravdu. Vždy hovoril pravdu. Nedokázal klamať, nikdy neprekrútil fakt; zásadne nezmiernil jediné drsné slovo, aby potešil či ušetril akúkoľvek smrteľnú bytosť, a už vôbec nie vlastných potomkov, ktorým od detstva vštepoval, že život je ťažký, fakty nekompromisné; a na ceste do vybájenej krajiny, kde naše najjasnejšie nádeje hasnú a krehké bárky stroskotávajú v temnote (pri tých slovách sa pán Ramsay vždy vystrel a prižmúrené modré očka uprel na horizont), človek potrebuje predovšetkým odvahu, pravdu a vôľu pretrvať.

„Ale možno bude pekne, ja predpokladám, že bude pekne,“ oponovala pani Ramsayová a netrpezlivo skrútila červenkasto-hnedé pančucháče, ktoré plietla. Keby ich dokončila ešte v ten večer, keby k majáku predsa išli, plánovala ich dať strážcovi majáka pre jeho synčeka, ktorého trápila tuberkulóza bedrového kĺbu; spolu s kopou starých časopisov, trochou tabaku, vlastne s čímkoľvek, čo sa povalovalo po izbe, nikto to naozaj nechcel, len to zavádzalo, aby sa tí chudáci, ktorí sa iste na smrť nudili, keď tam celý deň sedeli a nemali čo robiť, iba ak vyleštiť lampu a pristrihnúť knôt či pohrabať sa na fliačiku záhradky, trochu zabavili. Veď ako by sa vám páčilo trčať celý mesiac, a pri rozbúrenom počasí aj dlhšie, na skale nie väčšej než tenisový dvorec? vravievala; bez

korešpondencie či novín a návštev; a ak boli ženatí, celý čas nevideli manželku, nevedeli, ako sa darí deťom – či nie sú choré, či nespadli a nedolámali si hnáty; sledovať, ako sa týždeň čo týždeň lámu tie isté pochmúrne vlny, a potom príde hrozná búrka, okná postrieka morská pena, vtáky narážajú do lampy, celá stavba sa otriasa a nemôžete vystrčiť von ani nos, aby vás nezmietlo do mora? pýtala sa s obľubou, najčastejšie svojich dcér. Nuž, dodala iným tónom, treba im doniesť všetko, čo ich môže potešiť.

„Fúka na západ,“ vyhlásil ateista Tansley a rozprestrel kostnaté prsty, aby mu pomedzi ne previeval vietor, robil totiž pánovi Ramsaymu spoločnosť pri prechádzke hore-dolu, hore-dolu terasou. Chcel tým povedať, že vietor duje z najhoršieho možného smeru a úspešnému pristátiu pri majáku vôbec nepraje. Áno, hovoríeva nepríjemné veci, uznala pani Ramsayová; veľmi nepekne od neho, že to rozmazáva a prehlbuje Jamesovo sklamanie; no zároveň odmietala dovoliť ostatným, aby sa mu vysmievali. Volali ho „ateista“, „náš malý ateista“. Rose sa mu vysmievala, Prue sa mu vysmievala, Andrew, Jasper a Roger sa mu vysmievali, dokonca aj starý bezzubý Jazvec ho uhryzol za to, že bol (ako povedala Nancy) hádam aj sto desiaty mladý muž, ktorý sa za nimi prihnal až hore na Hebridy, hoci samým by im bolo omnoho lepšie.

„Nezmysel,“ zarazila ju pani Ramsayová prísne. Okrem sklonu k zveličovaniu, ktorý zdedili po nej, a (opodstatnenej) narážky, že pozýva priveľa ľudí a niekoľkých musela ubytovať aj v mestečku, nezniesla hrubé správanie voči svojim hosťom, predovšetkým mladým mužom chudobným ako kostolná myš, podľa jej manžela „výnimočne nadaným“, jeho veľkým obdivovateľom, ktorí k nim prišli na prázdniny. Vlastne vzala pod ochranné krídla celé mužské pokolenie; dôvody by sama nevedela vysvetliť, pre ich galantnosť a statočnosť, lebo rokovali o zmluvách, vládli Indii, kontrolovali

financie; a napokon pre to, ako sa správali k nej; neexistuje, aby to žena prehliadla či nedocenila, prejavovali jej priam detinskú dôveru a zbožnú úctu, tie môže staršia dáma prijať od mladého muža bez ujmy na vlastnej dôstojnosti, a beda dievčatám – nebesá, nech tak nedopadne niektorá z jej dcér! –, ktoré nevedeli, akú to má hodnotu a čo všetko z toho vyplýva, neprecítli to až do špiku kostí.

Preto sa tak prísne oborila na Nancy. Neprihnal sa za nimi, uviedla ju na pravú mieru. Pozvali ho.

Musia nájsť nejaké východisko. Možno existuje iná cesta, menej náročná, vzdychla. Keď zbadala svoj odraz, sivé vlasy a prepadnuté líca už v päťdesiatke, pomyslela si, že azda mohla všetko zvládnuť lepšie – svojho manžela, jeho knihy, financie. Sama za seba však svoje rozhodnutie ani na okamih neľutovala, nevyhýbala sa ťažkostiam, nešomrala na povinnosti. Už napohľad vzbudzovala rešpekt, a keď ich tak prísne napomenula kvôli Charlesovi Tansleymu, jej dcéry – Prue, Nancy a Rose – zdvihli hlavu od taniera a mohli sa len v tichosti zaoberať svojimi kacírskymi predstavami o úplne inom živote napríklad v Paríži, o neviazanejšom živote, pri ktorom by sa nemuseli neustále starať o toho či onoho muža; v duchu totiž každá mlčky spochybňovala oddanosť a rytierske cnosti, centrálnu banku aj indické impérium, obrúčky a čipky, hoci všetky v tom videli aj istú elementárnu krásu, ktorá prebudila galantnosť v ich dievčenskom srdci, a keď sedeli pri stole a znášali matkin pohľad, museli obdivovať jej zvláštnu upätosť a prepíatiu zdvorilosť – ako keď kráľovná zdvihne z blata špinavú nohu žobráka a umyje ju –, s ktorou ich neúprosne pokarhala kvôli tomu nešťastnému ateistovi, ktorý sa za nimi prihnal – teda popravde povedané, prijal ich pozvanie – na ostrov Skye.

„Pristátie pri majáku zajtra neprichádza do úvahy,“ vyhlásil Charles Tansley, ktorý stál pri okne s jej mužom, a splasol ru-